

»At kryvja ein fisk helt eg vera heilt ræðuligt«

Hóast Runavíkar Kommuna er landsins triðstørsta og helst er tann, ið hevur staðið í størst vøkstri síðu mongu árin, er ikki tann stóra eindin yvir plássinum, sum ein kann kenna frá øðrum stöðum í Føroyum.

Orsøkin er heilt einföld: Tey flestu, ið búa í kommununi eru tilflytarar, ið ikki á nakran hátt hava upprunaliga røtur á plássinum.

Tilflytararnir koma úr ymsum stöðum í landinum – onkrir enn tá úr øðrum londum.

Ein teirra er 38 ára gamli týskarin Klaus Kiesewetter, ið hevur búið fast í Føroyum síðani 1987 – síðani 1988 í Saltangará, har hann hevur keypt sær hús.

Foreldrin flýddu

»Eg eri føddur í Daaden nærhendis Siegen, har eg búið og vaks upp. Siegen liggur miðskeiðis í Týsklandi – norðan fyri Frankfurt og sunnan fyri Ruhr,« greiðir Klaus frá. »Foreldur míni vóru eftir kríggj bæði flúttafólk, ið fluttu til Týsklands. Mamma mín var úr Tjekkoslóvakínum og pápi mín úr Polen. Tey giftust stutt fyri krígslok, og búið tey í Polen, til tey nakrar fáar mánaðir eftir kríggj flýddu til Týsklands, har tey so hava búið síðani. Tá tey komu hagar, vóru tey farin frá húsi og øllum, ið tey áttu, fyri at byrja eina nýggja tilveru saman í Týsklandi.«

Klaus tosar føroyskt, sum hevði hann ongantíð gjørt annað, og mong munnu hava gjørt tær royndir, at vistu tey ikki at hann upprunaliga var týskari, funnu tey heldur ikki út av tí.

Lívssøga hansara er í stuttum tann, at góður ferðingahugur fordi hann um Spania, Ongland og fleiri onnur lond til Danmarkar síðst í 70-unum, og har frætti hann so um Føroyar. Orsøkin til, at hann ferðaðist nógv og kom víða, var mest tann, at hann er militærmektari og ikki vildi í vesturtýska herin. »Tá eg kom til Danmarkar, gingu fimm ár, til eg fyrstu ferð fór aftur um týska mark, tí eg ikki vildi koma út fyri at skula verða tikiin.«

Klaus Kiesewetter utan fyri hús síni í Saltangará, har hann hevur útsýni yvir allan Skálafjørðin. »Tað er nakað annað, enn eg var vanur við heima mitt inni í Týsklandi. Eg var nevniliga 17 ára gamal, tá eg fyrstu ferð sá havið.«

Klaus Kiesewetter, 38 ár, hevur búið í Føroyum síðani 1987: »Tað var sera stórtur munur á at búa í Týsklandi við sínum 62 milliónum íbúgvum tá, og so at flyta til Føroyar, her bert 47.000 búa. Men tað ræður um at duga at umstilla og tillaga seg.«

Hoyrdi um Føroyar

Úr Danmark bar leiðin fyrst eina styrti ferð til Føroya, áðrenn hann flutti higar av álvara:

»Tað var ein dani, ið fortaldi mær um hetta vakra landið, ið serliga var hugtakandi um summarið, tá allir litirnir í náttúruni sóust í sínum fulla blóma, og tað gekk ikki long tíð, so fekk eg hug at leita hendan vegin fyri sjálvur at síggja, hvussu her var,« sigur Klaus. »Hetta var í 1979, og ætlanin var at vera í Føroyum í fimm mánaðir, men mær dámdi so væl, at eg varð verandi her í fimtan mánaðir í staðin.«

Fyrstu tíðina arbeiddi hann á Landssjúkrahúsinum – hevur útbúgving sum sjúkrarhjálpari – men so fór hann eisini at lesa HF í Hoydølum í eitt ár, og samstundis hevði hann so framhaldandi arbeiði um vikuskiftini. Hetta var væl at merkja í teimum árunum, tá arbeiði var til allar hendur.

»Eftir hesar fimtan má-

aðirnar fór eg aftur til Danmarkar, og nú hevði eg av náttúrligum orsøkum samband við føroyingar – eitt nú gjøgnum føroyingafelagið í Jútlandi,« greiðir Klaus frá. »Eg las norrønt og týskt mál í Ålborg við tí fyrri eyga seinni at skula undirvísa sum cand. mag., og meðan eg var har, hitti eg so konu mína, Jónu, ið er av Toftum, og í 1987 fluttu vit til Føroya.«

Fyrsta árið búið tey á Toftum, men so keyptu tey sær hús í Saltangará.

Hevur eg íð virki

»Tíðina, eg var niðri, var eg millum annað á TV Ålborg, og royndirnar hagani havi eg so brúkt til eg íð virki, ið umfatir video- og filmframleiðslu til ymsk endamáli, so sum sjónvarpslýsingar, presentatíonsfílmir og annað, og so havi eg eisini gjørt heilt fitt við at gera fílmir um fuglar og annað í føroysku náttúruni.«

Fyri ein, ið hevur áhuga fyri náttúru og fuglum, má

tað sigast at vera heppið at vera búsettur nærhendis Toftavatni, og tað dylir Klaus heldur ikki, at hann er glaður fyri:

»Yvirhøvur liva føroyingar nógv nærri náttúruni enn so mong onnur. Fyri meg, sum kom til Føroya úr einum Vesturtýsklandi, ið tá taldi um 62 milliónir íbúgvur, var tað nakað heilt annað at koma til lítila Føroya land við sínum 47.000 fólkum,« sigur Klaus. »Tá eg fyrstu ferð sá menn fletta seyð ella kryvja fisk, var tað ikki so lítið skelkandi, tí ein ongantíð áður hevði sæð djór verða dripin, og bert kendi kjøt og fisk frá frystidiskinum í supermarknaðinum, har hann er væl innpakkaður í plastikk.«

Hetta eru tó ikki ting, ið longur skelkað Klaus. Av røttum kann sigast, at hann hevur dugað at innstilla seg og tillaga seg eftir umstøðunum, hann er komin í.

Ein má tillaga seg

»Fleiri fórum hoyrir ein

um útlendingar, ið vilja hava alt at vera sum tað er heima, hóast teir eru komnir til eitt annað land, men tað haldi eg ikki riggar. Tá ein kemur onkunstaðni, har tað ikki líkast tí, ein er vanur við, eigur ein at tillaga seg. Tað havi eg roynt, og sjálvur haldi eg, at tað hevur gingist væl. Kortini havi eg ikki mist mín upprunliga identitet, og tá eg eri saman við týskarum, eri eg sjálvsagt týskari sum teir.«

Ein hin størsta munin, ið er á føroyingum og týskarum, heldur Klaus vera, at føroyingar eru eitt sindur ringir at koma beinleiðis í samband við.

»Hetta er ikki negativt meint, men eg havi tær royndir, at meðan eitt nú ein týskari er meira opin og sigur tað, hann hugsar, er føroyingurin meira varin, og tað skilji eg eisini væl, tí alt er minni her, og fólk liva tættari at hvørjum øðrum, enn í teimum stóru londunum. Ein eigur at vanda sær meira um orðini, tí við at siga tað, ein hugsar beint

fram, kann ein koma at sára fólk, og eingin meining er í tí.«

Hvørur ikki í fjøldini

Klaus heldur eisini, at tað, at fólk eru meiri hvørjum øðrum meira viðkomandi, avspeglar á so mongum økjum: »Eitt nú tá eg koyri í bili, so undrast fleiri av teimum, eg kenni, at eg ikki heilsa, tá eg mæti teimum í bili, men hyggi beint fram. Her hyggja fólk eftir teimum bilunum, tey mæta, og kenna tey bilin, so heilsa tey upp á hvønnannan her eisini. Tað havi eg enn ikki ordiliga vant meg við.«

Hann heldur, at tá ein livir í einum stórum landi, er ein meira anonymur, meðan fólk her í Føroyum eru kend við hvønnannan, og at ein ikki hvørur í fjøldini, sum ein kann gera tað aðra staðni.

»At eg nú búgvi í Føroyum er kanska ein stór broyting í mínum lívi, enn eg nakrantíð hevði roknað við. Føroyar eru jú umgívnar av sjögvi til allar síður, og sum samanbering kann eg nevna, at eg var 17 ára gamal, tá eg sá havið fyrri fyrstu ferð,« sigur Klaus. »Her havi eg allan Skálafjørðin fyri vindeggjanum, so tað er sanniliga ikki tað sama, ein var vanur við heimanífrá.«

Orð og mynd:
Hilmar Jan Hansen

Storno
–tin tryggd fyri goðsku!

N	4
M	8
T	0

H. J. Michelsen
Handan á 6, Tórshavn
tlf. 1.4414 – fax 1.8045